

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב', סז)

טוב להגיד ולשיר **נ נח נחמן מאומן** לזכות לכל הישועות

שבת פינחס

יש אשר רוח בו ... (כז, יח)

ששם כלא חד. והכל נמתק שם. כי זה הצדיק בחינת דוד משיח, אף על פי שעושה עצמו כעני ממש ומשתף עצמו עם כל העניים והשפלים שבעולם, אף על פי כן אינו נופל חס ושלום לבחינת מחין דקטנות, אדרבא בתכלית עניותו ושפלותו הוא בתכלית הגדלות דגדלות, כי אצלו גדלות וקטנות כלא חד. שזהו בחינת העונה של משה רבנו ומשיח דוד וכל הצדיקים הגדולים האמתיים. וזה שאנו רואין שם במקומו במזמור פו הנ"ל שקרא עצמו שם עני ואביון, כמו שכתוב הטה ה' אזן עניי כי עני ואביון אני. ובתוך כך מיד קרא לנפשיה חסיד, כמו שכתוב שם תכף ומיד, שמרה נפשי כי חסיד אני:

וזה בחינת ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה בשמן. שהמנחה שהיא בחינת קרבן עניי שהוא בחינת מחין דקטנות צריכה להיות בלולה בשמן, כדי להמתיק הדין על ידי זה. כי שמן הוא בחינת אורו של משיח, בחינת שמן משחת קדש, שזהו בחינת משיח שנקרא משיח על שם שנמשח בשמן, וכמו שכתוב: על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון. היינו שעיקר המתקת המנחה שהיא בחינת קרבן עניי בחינת מחין דקטנות, עיקר המתקתו על ידי בחינת משיח שהוא בחינת השמן שבוללני בו המנחה, שזה עיקר תקון והמתקת בחינת המנחה שהיא בחינת קרבן עניי.

(הלכות תפילת המנחה - הלכה ה', אות ח')

עיקר המחלקת הוא מחלקת היצר הרע, שחולק על האדם ורוצה להורידו לשאול תחתיות, חס ושלום, ועיקר היצר הרע הוא בחינת חקירות וכפירות, שהם בחינת מחלקת, בחינת יחלק לבס', ומשם נמשכין כל המחלוקות שבעולם, שכלם באים מבחינת מחלקת היצר הרע, ששרשו כפירות, פגם הרצון. כי באמת המחלקת הוא פגם הרצון, כי עיקר המחלקת הוא בין הרצונות, שזה רוצה כך וזה רוצה להפך, ומחמת זה נעשה מחלקת, חס ושלום.

ועל כן עיקר השלום הוא על ידי הצדיק הדור הגדול במעלה, שהוא בחינת משה, שנשמתו מבחינת רעוא דרעיון, רצון שברצונות, שהוא יודע רצון כל אחד ואחד מהיכן נמשך בשרשו. ועל כן הוא איש אשר רוח בו, שיודע להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד, כי יודע לקשר וליחד רוחו ורצונו של כל אחד ואחד בשרוש הרצון, ושם מיחד ומקשר כלם ברצון אחד העליון, ואז נמשך אהבה ושלום גדול ונפלא ביניהם, מאחר שכלם בדעותיהם ורצונותיהם המשונות מקשרים ומיחדים ברצון אחד העליון, שאין בו שום שנוי, ושם כלו אחד וכלו שלום, כי

הכל נכלל באחד. (הלכות שומר שבר - הלכה ב', אות י' לפי אוצר היראה - מחלוקת, אות נ"ג)

ונתתה מהודך עליו ... (כז, כ)

עיקר ההידור רואין רק בבחינת יהושע, בחינת (במדבר כז) ונתתה מהודך עליו, שהוא בחינת לבנה, בחינת (שיר השירים ו) יפה כלבנה. כי בבחינת משה אי אפשר לראות הודו והדרו, כי הוא בחינת חמה שאי אפשר להסתכל בה עתה, כי הוא בחינת כסא דמתכסיא וכו'.

ועל כן באמת נאמר (שמות לד): וייראו מגשת

אליו וכו' ויתן על פניו מסוה, כי אין לנו כח שייאיר ויופיע עלינו כבוד הדר מלכותו כי אם על ידי בחינת יהושע, בחינת לבנה שמקבלת מהשמש, מבחינת משה. וזה מה שכתוב (בסימן קמ) על פסוק (איוב לו) ביד כל אדם יחתום וכו', שבהצדיק בעצמו אין להעולם בו שום תפיסה רק על ידי אנשיו וכו', עיין שם. כי אנשיו ותלמידיו הם בחינת יהושע, על ידם דייקא נתגלה נפלאות הדרת קדשת הצדיק שהוא בחינת משה, שעל ידי זה נתגלה כבוד הדר מלכותו יתברך וגדלתו עד אין חקר. (הלכות שבת - הלכה ז', אות נ"ה)

ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה בשמן ... (כח, ה)

מנחה שהיא קרבן עניי זה בחינת תפלה לעני, שהיא יקרה מאד בעיני ה' יתברך כמבאר בזוהר הקדוש באריכות, כי הקרבנות הם בחינת תפלה כמבאר בדברי רבותינו ז"ל. ואף על פי שהיא יקרה מאד מאד בעיני ה' יתברך, אף על פי כן צריכה המתקה גדולה עד שתעשה פגלתה בשלמות. כי העני הוא בבחינת מחין דקטנות שהוא בחינת מעוט הלבנה בחינת המאור הקטן שמשם עיקר הדלות והעניות כידוע, ועל כן גם מעט הפרנסה של העני באה לו בדחק ובצער גדול, מחמת שקשה לו להמשיך השפע, מחמת שהוא בבחינת מחין דקטנות בחינת מעוט הירח שהיא בחינת דינים, שעל ידי זה נתעבב השפע לו מאד:

וזה בחינת בתר עניא אזיל עניותא. אבל כשהי' יתברך רוצה לרחם עליו ולהושיעו, עיקר ישועתו על ידי צדיק הדור האמתי הגדול במעלה מאד שהוא עושה עצמו עני. כמו דוד המלך עליו השלום שעשה עצמו תמיד עני. כמו שכתוב עניי כי עני ואביון אני. כי דוד ידע שתפלת העני יקרה מאד, על כן עשה עצמו תמיד עניי כמבאר בזוהר הקדוש. וזה הצדיק בחינת דוד משיח שעושה עצמו עני, הוא דייקא יכול להמתיק העניות והאביונות בשרשו. דהיינו שהוא ממתיק כל המוחין דקטנות ותכלית קטנות דקטנות עד קצה האחרון עד אין תכלית, הכל הוא ממתיק בשרשו העליון הגבה והנורא מאד שהוא בחינת אין שהוא למעלה מכל המוחין דגדלות וקטנות

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב נ"ה)

ב"ה, כ"ו אייר תשכ"א, טבריא.
לבי יקירי, המחמם את לבו בחמימות והתלהבות לשתות מימי הדעת של הצדיק שממנו יצמו התגלות החכמה והשכל האמתי לכל באי עולם, ויתגדל אמונה שלמה באור גדול ובהתגלות נפלא בכל העולם, שלום וכל טוב.

מחמת שאנו חולים מדכאים בחלי הנפש כל-כך, על-כן הצדיק הרופא נאמן שופך עלינו סממנים יקרים ונוראים מאד. אף-על-פי שלכאורה נראה שכמעט הכל הולך לאבוד, חס ושלום, אף-על-פי-כן ריח טוב קולט, וברבות הימים אולי נזכה לחטף מהם איזה טיפה יקרה ונפלאה לתוך פינו ופנימיותנו, עד שעל-ידי-זה יש תקוה לזכות לרפואה שלמה.

המשך ספור המעשה של הבעל תפילה מעניין הטעויות והנהגות זרות ודעות רעות וסברות כזביות להפוך מן האמת שנשתבשו בהם בני העולם, אחר בלבול הרוח סערה שהפך את כל העולם ללו לגמרי, ונתהוו כתות כתות, שכלם נתעו ונבוכו מאד מאד על-ידי תאוותיהם הרעות.

והנה כת אחת טעו ואמרו שזה שאוכל מעט ואינו ניזון ממאכלים של שאר בני-אדם, הוא ראוי להיות מלך. נפל אצלה האמת, עד שבחרו בצבועים ושקרנים המתדמים עצמם כקוף בפני אדם ומרגילים עצמם לאכל מעט מחמת גדלות וגסות הרוח, כדי להתכבד ולהתייקר על-ידי זה, מחמת שרואים שזה הדבר חשוב עכשיו, ובשביל זה מקבלין אותם לרבי ומנהיג כשרואים שאוכל מעט, בדקות, בחן של שקר!

וכן הכת שאמרו שמליצה ודבור הוא התכלית, דהיינו שידע כמה לשונות ויהיה מליץ נאה וכו', זה הטעות מבאר גם-כן קצת, כי ידוע את כל המעשה הרע הנעשה עכשיו על-ידי המליצים הפושעים, כמו שאמר רבנו ז"ל בדרך צחות כששבח את המליצה מאד, ואמר אחר-כך, אבל יש מליצים שהם פושעי ישראל, כמו שכתוב "ומליציך פשעו בי". כי כל המחקרים והפילוסופים והאפיקורסים רבם ככלם הם מליצים גדולים, ובחרו בדרכי המליצה מאד, ללמד לשונות רבות, ולדבר צחות, ולהיות בעל לשון ומליץ נאה. ובאמת בשרשה שבקדשה המליצה טובה מאד, כמו ששיבח רבנו ז"ל בעצמו את המליצה מאד, ואמר שהמליצה יש לה כח גדול לעורר את האדם.

מצוה מצוה אריות בשמחה תמיד ...

לבית והתחלתי לאסוף מטבעות בשביל סידור, אני רוצה לקנות סידור שיהיה בו חצות ותהלים, מעמדות וסליחות, כל מיני סליחות, "כל-בו", שיהיה בו כל מה שיש בעולם, איזה תחינה, התחלתי לאסוף הכסף אצלי, לקנות סידור, והיה לי השתוקקות וגעגועים לסידור כזה, אבל אין כסף, וגם כן בטבריה, אי אפשר להשיג סידור כזה, רק בירושלים, השם יתברך ריחם עלי, והאימא נסעה לירושלים בשביל הכנסת כלה, בשביל לחתן איזה ילד, על-כל-פנים היא נסעה לירושלים, וכנסעה אמרתי לה: "אני אספתי כסף בשביל סידור "כל-בו"!", ואני הייתי חביב מאד אצל האימא, והיא נתנה לי הבטחה שהיא תיקנה לי סידור כמו שאני רוצה, "כל-בו", שיהיה בו כל המעלות, נתתי לה את הכסף, והיא קיימה, היא השתדלה לעסוק עם איזה משפחה, ממשפחה שלנו, שהוא יודע כל הסוחרים הגדולים, סידור כזה לא משיגים בכל המקומות, על-כל-פנים היא הביאה לי סידור שהוא חדש בירושלים, היא באה לטבריה עם הסידור, והשמחה שלי, הלכתי לבית הכנסת עם הסידור הזה, וכולם קינאו אותי, אני רציתי "לאכול" את כל הסידור, איזה שמחה היה לי בכל פעם שאני ראיתי את הסידור אצלי...

(לקוטי עצות – מחלוקת ומריבה, כח)

עצות ותפילות

על-ידי מחלקת, קשה להתפלל ולדבר דברים דקדושה. על-כן קדם התפלה, צריכין לקבל עליו מצוות עשה של "ואהבת לרעך כמוך", כדי להמשיך אהבה ושלוש, כי עיקר הדבור - משלום (לקוטי מוהר"ן א', סימן רלט).

... רבונו של עולם, רחם עלי והצילני מריב מחלקת. כי אתה יודע את לבבי שבאמת איני חפץ בשום מחלקת כלל, כי מי אנכי שיהיה לי מחלקת עם שום אדם בעולם, כי קלם טובים ממני בלי שעור. אך אתה יודע עצם המחלקת שנתרבה בעולם, עד אשר אפילו מי שחפץ בשלום באמת, הם חולקים עליו, כמו שכתוב, אני שלום וכי אדבר המה למלחמה. ואתה יודע מה שגורם המחלקת בעונותינו הרבים, כי גם בלא זה קשה מאד להוציא הדבור של התפלה, ונוסף לזה כמה מעכב המחלקת את הדבורים של התפלה. ועתה מה נעשה אבינו שבשמים, איך לוקחין הדבור להתפלל לפניך, מאחר שנתרבה המחלקת כל כך בעולם, כי כל העולם מלא מחלקת, "וליוצא ולבא אין שלום". רחם עלי מלא רחמים, הורני ולמדני בכל-עת להתנהג עם כל העולם, באופן שלא יהיה שום מחלקת רק שלום ואמת (אמת). רבונו של עולם, אדון השלום, מלך השלום שלו, עשה את אשר תעשה ברחמך הרבים ובנפלאותיך הנוראות, באופן שתבטל כל מיני מחלקת מן העולם, ותמשיך שלום גדול ונפלא בעולם באופן שיצא הדבור מהגלות, ותפתח את פינו תמיד ונזכה לדבר דבורים טובים קדושים הרבה לפניך בתורה ותפלה יומם ולילה. "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך. תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד". רחם עלי למען שמך, וזכני מעתה לשמר את הדבור והשיחה שלא אדבר שום דבור ושום שיחה שאינה כרצונך חס ושלוש. כי אתה "יוצר הרים וברא רוח ומגיד לאדם מה שחוו", ואפילו שיחה קלה שבין איש לאשתו, אתה מגיד לאדם בשעת הדין. אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה, רחם עלי מעתה למען שמך, ושמרני והצילני משיחה ודבור שאינה כרצונך, וסלח ומחל וכפר לי על כל הפגמים שפגמתי בהדבור והשיחה מיום היותי עד הנה, ותמלא כל השמות שפגמתי בשמך הגדול. "שיתת ה' שמרה לפי נצרה על דל שפתי". והיה עם פי בשעת הטיפי ועם ידי בעת מעבדי. "שמרה נפשי והצילני אל אבוש כי חסיתי בך". ועזרני והושיעני שאזכה לקיים מצות של "ואהבת לרעך כמוך" באמת בכל לבבי ונפשי ומאדי שאזכה לאהוב את כל אחד מישראל בנפשי ומאדי בכל לבבי באמת, ובפרט בכל יום ויום קדם התפלה תזכני לקבל עלי מצות-עשה זאת, באמת בשלמות כרצונך הטוב, באופן שאזכה על-ידי-זה לדבר דבורי התפלה לפניך בשלמות בכוונה גדולה באמת, ותהיה תפילתי לנחת ולרצון לפני כסא כבודך, ותעלה ותנשא להיות כתר לראשך. ויקים מהרה מקרא שכתוב, "שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך. יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך. שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול. וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. וראה בנים לבניך שלום על ישראל. ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמון": (לקוטי תפלות א' – מתוך תפילה קמ)

והנה עניין זה של מעלת המליצה הוא נצרך מאד לכל אדם החפץ חיים אמתיים ונצחיים הרוצה לילך בדרכי ה', לשוב אליו יתברך, אשר העצה הכללית שהיא יסוד כל העצות היא ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, כמבאר אצלנו כמה פעמים. דהיינו שירגיל עצמו בכל יום לילך למקום מיוחד להתבודד ולפרש שיחתו לפניו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו, ולהרבות בטענות והפצרות ובקשות ופיוסים בלשון שמדברים בו שיעזרהו ה' יתברך ויזכהו לשוב ממעשיו הרעים, ולהתקרב אליו יתברך. ולעניין זה הוא דבר גדול עניין המליצה, דהיינו שירגיל עצמו להרחיב שיחתו ולהרבות בטענות ולבקש למצא לעצמו בכל פעם דברי תחנונים ופיוסים חדשים וטענות נאות ודברי התעוררות של רחמים הרבה, כי לעניין שיחה בינו לבין קונו שהוא עיקר התכלית האמתי שצריכים לזכות על-ידי זה לחיים נצחיים ולהנצל מבאר שחת ומטיט היוון וכו', לעניין זה צריכים כל מיני דבורים שבעולם, תחינות ובקשות ורצויים ופיוסים והפצרות ורחמנות וחנינה וטענות וכיוצא בזה הרבה. וכל ענייני דבורים אלה וכאלה הם כלם כלולים בבחינת מליצה, כי כל זה נמשך בשרשו מבחינת מליצה העליונה שמשם יסד דוד המלך עליו השלום ספר תהלים ברוח קדשו, הכלול מכל לשונות המליצה הקדושה.

אבל הכת הנ"ל בחרו במליצה לרעתם, לבלות כל ימיהם על דרכי המליצה כדי להמשיך לב ישראל, חס ושלוש, לדרכי המחקרים והפילוסופים אשר על-ידי זה עוקרים את עצמם ואת בניהם ותלמידיהם ההולכים בעקבותם משני עולמות. כמו שרואים בחוש דרכיהם הרעים למה שבאים על-ידי מליציהם הפושעים, עד שמחללים שבת בפרהסיא, ומדברים סרה על ה' ועל תורתו הקדושה, והולכים בדרכי העכו"ם ובמנהגיהם ובמלושיהם ובכל תנועותיהם, וכופרים בתורה שבעל-פה לגמרי, ועל-ידי זה ממילא כופרים בתורה שכתב, כי אין שום דבר מתורה שבעל-פה בלי דברי רבותינו זכרונם בברכה בגמרא ומדרשים, שהוא תורה שבעל-פה. ואי אפשר להאריך בזה כאן כי יקצרו המון יריעות לספר בגדל מרירות הצרה הזאת שנתפשטה עכשיו כל-כך. ואלו המליצים הפושעים הם ממש עניין הכת הנ"ל שבחרו באיש צרפתי משגע למלך, בשביל שהיה מליץ נפלא, והיה יודע כמה לשונות, והיה מדבר תמיד אפילו לעצמו, ובדאי הולך אותם בדרך הישר. אוי להם. עליהם נאמר "ומה יתרון לבעל הלשון", "הסר מעלי המון שיריך" וכו'.

המעתיק המתפלל תמיד על שלומי וישועתי, המתגעגע להתראות בשמחה. **ישראל דב אודערס**

(ספר ימי מוהר"ן [רבי נתן] – סימן ל-לא)

סיפור

... קודם ראש השנה נתן לאנשי שלומנו להעתיק כמה ניירות מכתבת ידו הקדושה שהיה כתוב בהם הדברים של האלף-בית השני, ואצלו זכרונם לברכה לא היו הדברים כתובים בסדר האלף-בית, רק כל דבר שהשיג במקום שהשיגו כתבו זה אצל זה אך צוה עלינו לסדרם על-פי אלף-בית ואלו הכתבים לא מסר בתחילה לידי כדרכו תמיד כי לא הייתי באותו היום אצלו ונתנם לאנשים אחרים מאנשי-שלומנו ואני קבלתי מהם ואחר איזה זמן הוסיף ונתן לי עוד כתבים מכתב ידו הקדושה השייכים להאלף-בית השני, והעתיקתים גם כן וסדרתים על סדר האלף-בית וצרפתים יחד, ושיבח מאד את האלף-בית השני, ואמר שכל דבר ודבר מהם הם השגות גבוהות מאד מאד, ומעט מבואר מזה במקום אחר (חיי מוהר"ן תקפ"ד):

בשנת תקס"ח הנ"ל בסופו אחר שבא מלמברג לפה, הביא לו איש אחד כסא נפלאה שעשאה בעצמו ביופי ואמנות גדול, ואז בסמוך אחר כך סיפר המראה הנוראה שראה שהביאו לו כסא והיה אש סביבה וכו' [ונכתבה במקום אחר (חיי מוהר"ן פ"ד)], ואני לא זכיתי להיות אצלו בשעה שסיפר זאת המעשה ולא שמעתיה מפיו הקדוש רק מפי חברי. אחר כך, בראש השנה שנת תקס"ט, אמר התורה תקעו הראשונה הנדפסת בתחילת הספר לקוטי תנינא, וזאת התורה היא כמו פירוש על המעשה הנוראה של הכסא הנ"ל, והדברים עתיקים נפלאים ונוראים מאד, איך שמתקבצין ומתחברין ענייני המעשה הנ"ל עם התורה הנ"ל, ואין להאריך בזה כאן.

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

... הייתי ילד ואני מזמן שבאתי על דעתך, היה לבי מתגעגע לעבוד השם, ללמוד תורה ולמסור נפשי בשביל עבודת השם, והתפללתי בדבקות, בהתלהבות ובתנועות, והיה שמה איש זקן אחד שהוא היה מחסידי ביאן, הם לא מתפללים בקול רק בלחש, אבל אף-על-פי-כן, אני היה לי עזות ולא הסתכלתי עליהם, וזה הזקן בא אלי בכל יום, ונתן לי מטבע חשובה, הוא היה מפורסם בעיר שהוא קמצן, הוא נותן נדבה המטבע הכי קטנה שאפשר, חתיכת פך, והוא נתן לי, כשבאתי הביתה, הם היו עניים ונתתי את המטבע, הם התפאלו מאד, אבל אחר כך הפסקתי לתת

מוקדש לעילוי נשמת

ר' שמואל מונוה קרווייזר
בן ר' חיים יוסף, זצ"ל
שנפטר ב"ד תמוז תשנ"ז,
ת.נ.צ.ב.ה.

מוקדש לעילוי נשמת

ר' שמעון הדארי
בן ר' מאיר, זצ"ל
שנפטר ב"ד תמוז תשמ"א,
ת.נ.צ.ב.ה.